استاد ګل پاچا الفت

زموږ د هیواد ملي، ولسي، لوی شاعر،

پیاوړي لیکوال او څېړونکي

اروابناد ګل پاچا الفت د پښتو ادب په ډګر کې هغه لوی شاعر، ادب پوه، دیني عالم، پیاوړي لیکوال، سیاست پوه، ټولنیز پوه، څېړونکي، تاریخ لیکونکي، او تکړه ژورنالیست و، چې د ده په آثارو کې هنري ښکلا، ادبي اوفرهنګي، اجتماعي، سیاسي علمي، اخلاقي او ملي تفکراو پیغامونه نغښتي دي، چې داوسنیو او راتلونکو

نسلونو لپاره د یو لوی ادبي درس اومکتب حیثیت لري. زموږ هیواد وال باید د خپل ژوند په مختلفو اړخونو کې ترینه خوند او پند واخلي.

استادګل پاچا الفت د میر سیدپاچا زوی او د سید فقیر پاچا لمسی دی چې په (۱۲۸۸) هجري شمسي کال کې دلغمان ولایت د قرغیو په ولسوالي کې د عزیز خان په کڅ کلي کې زیږیدلي دی.

استاد الفت صاحب د لوی او ځانګړي استعداد او ذکاوت خاوند شخصیت و. ده خپل علمي تحصیلات په خصوصي توګه په غیری رسمي مدرسو کې پای ته رسولي دي، او د مروجو او متداوله علومو لکه: فقهي اصول، صرف، نحو، معاني، بدیع، بیان، عروض، منطق، حکمت، ریاضي، علم کلام، تفسیر، حدیث، فلسفه او داسي نور علوم یې د لغمان او ننګرهار د ممتازو او نامتو استادانو څخه زده کړي او لوستلي دي او خپل بنسټیز مالومات یې په دې هکله تکمیل کړي وو.

www.esalat.org

استاد الفت صاحب د پورتنیو علومو او شخصي مطالعاتو وروسته په دغو رسمي او دولتي دوایرو کې خپلې دندې تر سره کړې دي:

- په (۱۳۱۴) هجري شمسي کال کې د انیس ملي ورځپاڼې په دفتر کې د کاتب په حیث رسمي ماموریت.

- په (۱۳۱۵) هجري شمسي کال کې د ادبي انجمن (چې بیا پښتو ټولنه شوه) د تالیف او ترجمې په څانګه کې غړی شو.

- په (۱۳۱۶) هجري شمسي کال کې کله چې پښتو ټولنه جوړه شوه د زیري جریدې دچلوونکي په توګه مقرر شو.

- په (۱۳۱۸) هجري شمسي کال کې د پښتو ټولنې دصحافت د مدیریت د مرستیال په توګه مقررشو.

- په (۱۳۱۹) هجري شمسي کال کې د پښتو ټولنې د لغاتواو قواعدو دڅانګې د مدیر په حیث و ټاکل شو.

- په (۱۳۲۰) هجري شمسي کال کې د اصلاح ورځپاڼې مشاور، د پښتو ټولنې عمومي مبصر او دکابل مجلې د چلوونکي په توګه وټاکل شو.

- په (۱۳۲۵) هجري شمسي کال کې د ننګرهار د اتحاد مشرقي د جریدې مدیر مقرر شو.

- په (۱۳۲۷) هجري شمسي کال کې د ننګرهار په ولایت کې د قبایلو د عمومي مدیر په توګه وټاکل شو.

- په (۱۳۲۸) هجري شمسي کال کې د جلال آباد دخلکو له خوا د شورا د اوومې دورې لپاره د وکیل په توګه وټاکل شو، چې بیا په ملي شورا کې دوهم مرستیال مقررشو.

- په (۱۳۳۰) هجري شمسي کال کې د ولس ملي جریده یې تاسیس کړه او تر (۱۳۳۲) هجري شمسي کال تر پایه د دغې جریدې د امتیاز خاوند و.

- په (۱۳۳۱) هجري شمسي کال کې د لغمان ولایت د قرغیو په ولسوالي کې د خلکو له خوا د ملي شورا د اتمې دورې لپاره د وکیل په توګه وټاکل شو.

- په (۱۳۳۴) هجري شمسي کال کې د جلال آباد دخلکو له خوا د لویې جرګې د وکیل په توګه مقررشو.

- په (۱۳۳۵) هجري شمسي کال کې په لومړی رتبه دپښتو ټولنې مشر وټاکل شو او د پوهنې وزارت د عالي شورا غړې مقرر شو.

- په (۱۳۳۸) هجري شمسي کال کې دافغان شوروي د دوستي د ټولنې ریس وټاکل شو.

- په (۱۳۴۳) هجري شمسي کال کې دکابینې غړې شو او دقبایلو د مستقل ریاست چارې وروسپارل شوې.

www.esalat.org

- په (۱۳۴۴) هجري شمسي کال کې د ولسي جرگې د دوولسمي دورې لپاره د جلال آباد له خلکو له خوا د وکيل په توگه وټاکل شو.
- په (۱۳۴۸) هجري شمسي کال کې د ولسي جرگې په ديارلسمه دوره کې منتخب استازې و.
استاد الفت صاحب د حقوقو او ادبياتو په پوهنځيو کې د پښتو ژبې د استادپه توگه هم دنده ترسره کړې ده.
استاد الفت صاحب د يو مخکښ، نوښتگر، نومیالي ادبي، فرهنگي، ملي او مبارز شخصيت په توگه په خپلو آثارو کې فلسفي، علمي او منطقي استدلال، سپيڅلي هيلې او آرمانونه دزړه غږ او ملي احساسات دخپل هيواد، خلکو، ټولنې او ټولنيزو روابطو او مناسباتو په هکله په داسي لويو او خيالي افکارو ترسيم او بيان کړي دي، چې زموږ هر هيوادوال د خپلو زړونواو آرمانونومقاصد او اهداف په کښې موندلای شي. دالفت صاحب دآثارو ځلا او ښکلا لکه د نورو درنو ليکوالانواو شاعرانوآثار د پښتو ادب په ډگر کې دتل لپاره روښانه او نه ورکيدونکي دي.
د الفت صاحب منظوم، منثور او څيړنيز آثار دادي:
دپسرلي نغمه، عالي افکار، دآزادۍ پيغام، ښه لمسون، دزړه وينا، غوره اشعار، دالفت خبرې، لغوي څيړنه، عالي افکار، پښتو کلي، منطق، غوره نثرونه، ليکوالي املا او انشا، اجتماعي نظريات، پښتو سندرې، ادبي بحثونه، ملي قهرمان، بله ډيوه
څه ليکل يا ليک پوهه، د ټولنې په جوړښت کې داسلام نقش، د الفت نثري کليات، نوی څرک يا نوې رڼا، څه گورم او څه اورم، بيلابيلي ليکنې او مقالې، منظوم عالي افکار (ژباړه)، دټولنې علم (ژباړه)، دموفقيت لار (ژباړه)، لوړ خيالونه او ژور فکرونه (ژباړه)، احمدشاه بابا افغان (ژباړه) او داسي نور آثار . . . .
په رښتيا سره چې الفت صاحب د ځانگړې هنري، ادبي او علمي استعدادخاوند شخصيت و. ده دخپلې پوهې، دقلم دفضيلت او د کلام د عفت په وسيله خپلې ټولنې اوخپلو وطنوالو ته ډير درانه او دستاينې وړ خدمتونه کړي دي، او د پښو ژبه يې دخپلو آثارو په وسيله پاللې او بډايه کړې ده، د ده آثار د پښتو ادب په تاريخ کې لوړ مقام لري، او دپښتو ادب يې رنگين ساتلې دی.
دده دا هلې ځلې اوکارنامې دپښتوادب په تاريخ کې نه ورکيدونکي او نه هيريدونکي دي. همدا وجه ده چې د ده نوم به د ده دآثارو په رڼا کې تل ژوندی وي.
الفت صاحب دخپل کار او خدمت په اوږده دوره کې هغه خدمتونه نوښتونه چې دخلکو او د ټولنې د ودې او پرمختک لپاره کړي دي دهغې وخت د مقاماتو له خوا لمانځل شوي هم دي. هغه سوغاتونه چې ده تر لاسه کړي دي دا دي:

د خوشحال خان خټک ادبي جایزه، د ابوعلي سینا علمي جایزه، د صدارت له خوا دویمه درجه تقدیرنامه، د ستوري دریمه درجه نښان، د پوهني دویمه درجه نښان، دوکالت د دورو نښانونه، دلویې جرګې نښانونه او داسې نور. . . . .

استاد الفت صاحب یو متدین، پاک او سپیڅلي انسان، رښتینې مسلمان، عالم، ادیب، نامتو شاعر او لیکوال و. دی د تقوا اوپرهیزګاری دروندشخصیت و، او د لویې حوصلې خاوندو. هر وخت غلی او خاموش ښکاریده، متواضع، حلیم، برده باره او بی کبره انسان و. ده د خدای پاک سره، دوطن سره او د هیوادوالوسره د انسان او انساني کرامت سره سپیڅلې مینه او محبت درلود.

دالفت صاحب د منظوم او منثور آثارو پیغام او مضمون ډیر سلیس، روان او په زړه پورې دی. ده دخپل آثارو مضامین او پیغامونه په داسې استدلال او منطق ترسیم کړي دي چې په لوستلو یې د خلکو په زړونو کې منګولې شخوي او ځان ته یې راکاږي.

الفت صاحب د خپل علمي الفاظو په وسیله خپلې ادبي ټوټې داسې بیان کړي دي چې له هره حیثه زړه وړونکي اواغیزناکه دي. همدا وجه ده چې د الفت صاحب نوښتګر شخصیت د ده داستادي نښه تثبیتوي.

د ده په منظومو او منثورو آثارو کې دا خیالونه، تصویرونه، پیغامونه اولوړ فکرونه نغښتي دي:

د ځوانانو راویښول اود دوی عیبونه ورښودل، د بشري ټولنې اصلاحي اړخونه، د هیوادسمسورتیااو پراختیا، دملي احساس روزل اوغوړیدل، عالي او خیالي افکار، اخلاقي او تربیوي معیارونه، انسان او انساني کرامت ته احترام، د آزادي، دیموکراسي او خپلواکي پیغامونه، عدالت، انصاف او پاک نفسي، ملي او علمي تفکر، اتحاد، اتفاق، ملي هویت اویوالي، ملي انساني اواجتماعي دردونه، د ترقي، پیشرفت او لیاقت بنسټیز معیارونه، دواقعي او عملي تصوف او عرفان په هکله علمي او تحقیقي نظریات، د اسلام دحقیقي او سپیڅلي ارزښتونو نظریات او عملي ګامونه، دغریبانو، مظلومانو، مسکینانو، خوارانواویتیمانوسره خواخوږي او همدردي، د ظلم استبداداو بی عدالتي پر خلاف او د ظالم سره کلکه قلمي مبارزه او مجادله، دپښتون او پښتونولي سره ژوره مینه، دوستي، عشق، محبت، مینه او اخلاص، جذابیت اوښایست، وفا اوصمیمیت، رښتیا او صداقت، د طبیعت د مناظرو ښکلا او داسې نور عالي او انساني خصایل او ارزښتونه . . . . . .

د بیلګي په توګه د الفت صاحب دا بیتونه ګورو چې وایي:

باغ و بڼ يي بې بلبله بې عندلیبه

رنځوران يي بې دوا بې طبیبه

څه په لوږه، څه په تبه، څه په تیغ مري

ورک شه ورک شه د پښتون خوار نصیبه

که يي ښه پوره په حال باندې خبر شي

خدایږو ته به هم پرې وژاړې رقیبه

ناپوهي، خواره خواري ده او پښتون دی

کور يي وران، کار يي ګډوډاو بې ترتیبه

لاس يي یو ځای، سر يي بل ځای، پښه يي بل ځای

پښتانه توټې توټې دي بې ترکیبه

نه ډوډی لري، نه پوهه نه تعلیم څه

بې له توري نور له هر څه بې نصیبه

چې ربښتین، خادم يي وینم بینوا دی

پښتو ژبه ده په ژبو کې غریبه

که غمخور، همدرد، خواخوږی او دردمند يي

ژاړه ژاړه دپښتون په حال حبیبه

توره مه ستایه هنر ورلره ستایه

چې نور هم نشي مجروح پښتون ادیبه

او یا وایي:

باداري پریږدی خادمان شی د وطن او د قام

په خوار غریب شی پس له دې لږ مهربان غوندې

هلته چې یو انسان دبل لکه غلام اوسیږي

په هغه ځای د خدای لعنت اوري باران غوندې

باداري نشته په اسلام کې نه په کفر کې اوس

تاسې يې نوره تینګه مه ساتی ایمان غوندې

او يا وايي:

راځی چې يو شان دملګريو په شان کينو سره
غرور اوکبرپريښودل که نه وي ګران غونډي
د ملګرتيا ژوندکي خوندونه او خيرونه دي ډير
تاسي يو ځو ورځې خو وکړی امتحان غونډي
نورو سره ځان برابر کنړل مشکل مه ګڼه
مشکل کارونه به خدای تاته کړي آسان غونډي
راشه دعدل مساوات لړ کوټي خوند وګوره
که پښيمان شوي دربه کړمه څه تاوان غونډي

او يا وايي:

سرو صورت يوازی مه ګوره معنا وګوره
په سر کې فکر، زړه کې پټه مدعا وګوره
وينا يې واوره بيا يې وګوره عمل ورسره
ميل و رغبت غايه، هدف او تمنا وګوره

او يا وايي:

حق او باطل نه معلوميږي حق بيان که نه وي
ظالم ته هيڅ نشي ويلی تينګ ايمان که نه وي
پينځو روپو باندې يې ولې هره ورځ خرڅوې
دين و ايمان دي مسلمانه ډير ارزان که نه وي
آه و فرياد د چا له لاسه دغه خلک کوي؟
چيرې بې رحمه، خدای ناترسه ظالمان که نه وي
دا ميدانونه ولې سره دي په سرو وينو باندې
په هر هيواد کې شرمښان يا قصابان که نه وي
ولې له ظلم ناروا سره جهاد نه کوي

www.esalat.org

دا په نفلو باندې ولاړ رياکاران که نه وي
ستورى د دين به درته وايمه ملا صاحبه!
دا ريا کاره بې عمله ملايان که نه وي
خوار وغريب او بينوا که په راحت و پکې
جنت يې بولم خير دى حورې او غلمان که نه وي
چې مظلومان کړي فريادونه د ظالم له لاسه
ورته دوزخ وايه هيڅ اور لړم ماران که نه وي
د ناداري دا ناداني دا بدبختي له څه ده!
زموږکارونه زموږ فکر او خوى وران که نه وي

او يا وايي:

چې د نا پوهو نا خبرو توره شپه کړي رڼا
بلو ډيوو غوندې د پوهې کتابونه لرم
څوک چې له خدايه نه ويرېږي او ظلمونه کوي
زه په تش لاس ورسره خدايږو چې جنګونه لرم
راشى چې اور د ظالمانو په کورولګوو
پاک الله وايي چې ظالم ته دوزخونه لرم

او يا وايي:

که تا کينوده د چا په سر ګلونه
هير به نه کړي هيڅوک ستا دا احسانونه
ستا نيالګي که وکړي سيورى په خوارانو
په عاجز او په غريب او يتيمانو
آخرت کې به همدغه ستا په کار شي
ستا هغه جهان به هم ګل و ګلزار شي

او یا وایي:

یم شمع د تورتم په سر اورونه قبلوم

په زړه لکه لاله سوي داغونه قبلوم

ته وساته په زړه کې محبت د نازنینو

ما پرېړده چې دخوار غریب نازونه قبلوم

چې سترې او ستومان وي په خدمت کې د وطن

په سر او په لیمو يي قدمونه قبلوم

او یا وایي:

چې له وطن سره اخلاص، صدق وفا نلري

ورسره جوړ نه یمه درس د وفا مه راکوه

چې ویده ویښ نکړي په ویښ باندې اثر ونکړي

هغه بي خونده بي تاثیره وینا مه راکوه

هغه کار وکړه چې يي ګټه ټول عالم ووینې

نور په خبرو او وعدو تسلی مه راکوه

پس له دې ظلم ناروا د هیچا نه منم زه

دزور او ظلم فتوا مه راکوه

دابراهیم خلیل الله قرباني ستایه راته

د خوف او ویرې سبق ماته ملا مه راکوه

چې نا اشنا وي له غمونو او دردونو سره

هغه بي غمه او بي درده اشنا مه راکوه

چې لکه شمع توره شپه د چا رڼا نه کاندي

ماته بي سوزه بي ګدازه ژړا مه راکوه

www.esalat.org

او یا وایي:

د ملي ژوند اساس خپلواکي ده
د ملي غرور ژوند، سر لوړي ده
چې هر څومره ملت متحد وي
خپلواکي يې هغومره قوي ده
په ثقافت قوم ژوندی دی
کولتوري سرمايه يې هستي ده
په آزاد او خپلواکه وطن کې
روا کله په بل باداري ده

او یا وایي:

په رښتيا هغه ملت وي بختور
چې لري ملي نظام ملي رهبر
وي اصلي حاکميت دخلکو لاس کې
حکومت وي د ملي قدرت مظهر
جامعه پخپله وي په ځان حاکمه
دعامه افکارو وي قوي اثر
نه تبعيض نه امتياز وي نه تېری
په حقوقو کې وي خلک برابر

او یا وایي:

د دې لوړو غرو وږمه يم راويښ کړی مې پښتون دی
د ميراني سرنامه يم آزادي زما مضمون دی
دعبرت او ننګ نغمه يم هر آهنګ مې ډير موزون دی

www.esalat.org

د خیبر غرونه رغونه ما په سرو وینو لړلي

غلیمان دپښتنو مې پښتنو باندې وژلي

او یا وایي:

قام جوړول دقام پالنه ستا سنت ګڼمه

دا تقاضا د طبیعت اود فطرت ګڼمه

ستا له طرفه اغیزه دقومیت ګڼمه

مینه دقام دانسانانوخاصیت ګڼمه

ځکه فرعون سره موسی جګړې جنګونه کړي

دقام دپاره ډیرو خلکو ډیر کارونه کړي

او یا وایي:

لباسي به درته وایمه جانانه | که دې پریښوده دپلار نیکه خویونه

پښتنې به درته وایي بې ایمانه | که پښتو شوه درنه پاتې ای پښتونه

واخله درس د سربازی ته له پټنګه | لوی صفت د پښتونوالي قرباني ده

ډیر اوچت دی په مانا کې له اسمانه

دوطن دشهیدانو بیرغونه

او یا وایي:

شهرت د عقل له نامه د افلاطونه، نه ځي

د آزادی مینه هیڅکله له پښتونه، نه ځي

که هر څه لاړ شي له دې دهر او جهانه ځنې

د بل له جغ لاندې ژوندي ویښ ملتونه، نه ځي

د آزادی معراج ته نه رسیږي هغه کسان

چې دغیرت او ننګ په لار کې یې سرونه، نه ځي

www.esalat.org

او یا وایي:

فضیلت د انسان علم وعمل دی
که په سر یې پټکی او که ململ دی
په چپن او بالاپوش و نه غولیږې
ما د لنګ ښبنتن لیدلی مکمل دی

او یا وایي:

د افکارو تجلی یې نه ورکیږي
دچا زړه کې چې چراغ دعلم بل دی
په تورتم کې دی هغه سړی وي وړاندې
چې یې لاس کې د عرفان ښایسته مشعل وي

او یا وایي:

یو کرم مست بل محتسب کړم بل هوښیار کړم
یو بدای کړم بل عالم کړم بل خوار کړم
ورته ګورم چې دوی څه کا یو له بله
ځکه یو دچا مزدور بل یې بادار کړم

او یا وایي:

کله زړونه کړم له تورو کاڼو سخت زه
عاطفه کړمه پیدا پکې بل وخت زه
راسره تیاره، رڼا، یخني، ګرمي شته
ځوک راتیت کړم ځیني کینوم په تخت زه

www.esalat.org

او یا وایي:

زه یم هلته چي نه غم نه مصیبت وي
نه سودا وي نه تشویش نه عداوت وي
مخالف په منځ کي نه وي واړه خپل وي
دیارانو خوږ مجلس ګرم صحبت وي
کدورت او ملال نه وي په خاطر کي
دملګرو اشنایانوجمعیت وي
د وینا په سود وزیان څه غوغانه وي
نه له چا سره حسد او رقابت وي

او یا وایي:

زه په برخه د هغوی یم چي جهان کي
مست په مینه د جمال یا حقیقت وي
غافل نه وي له ښایست او ښکلیتوبه
خدای ورکړی دبلبلو طبیعت وي
په نظر دمحبت ګوري جهان ته
ورسره له خوشبینی ډک بصیرت وي
بدبخت نه وي له ازله پیدا شوی
خوی یي ښه، نظریي ښه، ښه یي فطرت وي

او یا وایي:

زه پیدا یم له شعور او له احساسه
ما د زړه له کوره هیڅ کله مه باسه
مدام ژاړه په دردمنو رنځورانو
په بد حال او بده ورځ دغریبانو
په دنیا کي کونډې رنډې غریبان شته

www.esalat.org

په سل رازه زخمي زړونه په جهان شته
څوک چې سترګې لري کله وي بېغمه
اخلي برخه د يوه بل له ماتمه
غافل مه اوسه د نورو له احواله
چې نور ژاړي ته هم مه اوسه خوشحاله
زړونه سوځي سترګې ژاړي مصيبت کې
ځرګنديږي محبت د غم شرکت کې
خپل خواخوږي په غمو کې معلوميږي
دوستان يو دبل په بده ورځ کړيږي

او يا وايي:

په دنيا کې که عزت که اعتبار دی
د انسان د معايبو پرده دار دی
که څوک خپل عيب پټوي په دې پټيږي
ورکول يې د صحيح تربيت کار دی

او يا وايي:

رښتيانی دوست نه لري هغه سړی
چې په خوله باندې وي خپل په زړه پردی
محبت دلاس او ژبې اثر نه کا
که په مينه نه وي تود د زړه نغری

www.esalat.org

او يا وايي:

په دوستۍ کې که څوک چل او سیاست کړي
له دوستانو سره بل شاني صحبت کړي
ربنتیانی دوست نه لري او نه يې مومي
که هر څو په خوله اظهار د محبت کړي

او يا وايي:

زړه پټ مه ساته هيڅکله له ملګريو
مه غل کيږه په دوستۍ کې دخبرو
دبل زړه ته مومي هغه سړی لاره
چې راووت د نفاق تېکی له زغرو

او يا وايي:

يو پټ غلی احساس دی چې آرام مي نه پرېږدي
په اور مې کړوي لکه چې خام مې نه پرېږدي
جرءت مې زیاتوي دومره په ځان يمه پوه شوی
غافل له خپله حقه او غلام مې نه پرېږدي

او يا وايي:

دا چې لوبې په سرو سپينو هر سبا کړي
راته وایه چې دا هومره مغرور چا کړي
د دنیا په مینه مست يې بې شرابو
د هستۍ جنون له هر څه بې پروا کړي
دهغه په حال چې وريځ داسمان ژاړي
ته پرې هر ساعت خندا لکه برېښنا کړي

www.esalat.org

له همدي خاورو پيدا خاکي انسان يي
نه پوهيږم دنيا ولې په هوا کړې

او يا وايي:

چې د غمجنو په حال سوځي هغه زړه غواړمه
داسي پتنګ سره يو ځای خپل سوځيده غواړمه
لږ غوندې درد او دلسوزي دهمدردۍ دپاره
که په کوم زړه کې ځای لري ترې ځاريده غواړمه
د سوز ژړا چې کله وينمه د شمعې په مخ
د رنځورانو سر ته هسې ژړيده غواړمه

او يا وايي:

که پخپلو هوسونو زورور يې
که په کور کې دې هيڅ نه وي توانګر يې
چې په غاړه دې د تمې زنځير پروت وي
خورا ټيټ يې که ولاړ په جګ منبر يې

او يا وايي:

عزت نشته زورورو په حضور کې
لويي نشته تکبر او په غرور کې
قبليدل دچا په درکې لوی ذلت دی
که نقصان نه وي په سترګو او شعور کې
له مانا او له کمال سره اشنا شه
موندل کيږي لوی عزت د علم نور کې

www.esalat.org

او يا وايي:

چې په سمه لار ځوک نه ځي بينا نه دی
چې عمل په علم نه کړي ملا نه دی
که يې فکر ستا له فکره مخالف وي
شپه او ورځ که در سره وي اشنا نه دی
لمر که راشي په تندي باندې له پاسه
ته چې ويښ له خوبه نه يې سبا نه دی
وړاندې وروسته دهر چا ډيوې مړې کيږي
تر سبا پورې ځراغ بل د چا نه دی
چې په فکر، عقل، لوی نه وي ماشوم دی
چې په خوی باندې کمکی وي بابا نه دی

او يا وايي:

اراده او د کار عزم چې لري ځوک
د هغه هر وخت کې شوی احترام دی
د عمل د خاوندانو په حضور کې
د وينا خاوند ولاړ لاس په سلام دی
نه په تشه وينا کار د چا سم شوی
نه موړ شوی کله تږی په تش جام دی

او يا وايي:

چې د ريا په طاعتونو خلق نه غولوي
په بزرگی او مسايلو پيسې نه ټولوي
صحيح اسلام هر چاته ښيي حق باطل بېلوي
دا رنګه پيرشيخ و ملا د قوم ښيښوا غواړو موږ

www.esalat.org

او یا وایي:

که بې رنګه بې ریا زهد و تقوی وي
له ټګۍ برګۍ چل ول نه مبرا وي
څوک یې کله بازارونو ته راباسي
سود سودا لره خو زهد د ریا وي

او یا وایي:

که طاعت او عبادت هر څومره کم وي
خدای دې نه کا چې شریک پکې صنم وي
په ریا چې دمخلوق د پاره کیږي
که شرک نه وي له ګناه سره به سم وي

او یا وایي:

چې رشوت نه خوري ظلم نه کړي او پوهیږي په کار
خوشي په خوشي نه کنځل او نه وهل کړي نه قار
په خوار غریب لړي زړه سوی نه په ظالم او بد کار
هغه قاضي هغه حاکم هغه میرزا غواړو موږ

او یا وایي:

چې خدمت کاندي په رښتیاملک و ملت دپاره
په حق چلیږي د انصاف او عدالت دپاره
په سمه لاره وي روان د حقیقت دپاره
دا راز بنه سړیتوب بې له ریا غواړو موږ

www.esalat.org

او یا وایي:

چې دماغونو کې رڼا زړو کې سرور پیدا کړي
قوم و ملت کې د لوړتیا ذوق و شعور پیدا کړي
فکروعمل او اخلاق ښه کړي ښه دستور پیداکړي
له مکتبونوعلم و پوهه د ربنتیا غواړو موږ

او یا وایي:

د وطن په محبت باندې قسم خورم
چې د ځان له غمه زیات دوطن غم خورم
دوطن د شرف سپریم نه وېرېږم
که د تورو گوزارونه دم په دم خورم
دا خوږې، غوړې گولې دې وي دنورو
د وطن دفاع کې زه گولۍ د بم خورم
کفن نه غواړم د ژوند جامو کې دروم
دجنت باغ کې مېوې رقم رقم خورم

او یا وایي:

ژاړي په غمونو کې خواخوږي له هر چا سره
سل پتنگان سوځي دیوې شمعې ژړا سره
ډک زړگی له اوښکو گرځي وریځې په اسمان کې بیا
څه ژړا ملگرې ده دژوند یوې بریښنا سره
ټول باغ ژړیدلی ځکه اوښکې دي دگل په مخ
ډېر لکه لاله داغلي زړونه شته صحرا سره
نه ښایي انسان ته چې دبل په غم غمجن نشي
لویه بدبختي ده که څوک نه ژاړي له چا سره
داسې بې غمي دې خدای په هیڅ کور کې پیدا نکړي

www.esalat.org

یو کور کي چي ویر وي او بل خاندي له لیلا سره

او یا وایي:

بصیرت او علم نشته په کتاب کی
که څه نه وي د مغزو په پیچ و تاب کی
علم او پوهه بل شی نه دی بینایي ده
خوشي ناست یي پتي سترګي په محراب کی

او یا وایي:

په ضعیفه اراده عقل حاکم وي
که قوي وه اراده نو بیا خادم وي
د بشر خدمت ته عقل پیدا شوی
په دي شرط چي روغ وجوړ صحیح سالم وي

او یا وایي:

دانسان جوهر د ژبي ګویایي ده
همدغه یي زیبایي او دارایي ده
بي له ژبي هیڅوک هیڅ نشي موندلای
دانایي دلربایي که بدایي ده

او یا وایي:

نه یي زړه کي صداقت، مینه وفا شته
نه یي سترګو کي څه شرم او حیا شته
سیاست لري څو مخه څو اړخونه
وخت په وخت یي خوله کي سل ژبي ګویا شته

www.esalat.org

او يا وايي:

پرستش د يوه تن بت پرستي ده
دمسلک پيروي لويه آزادي ده
په کوم ځای کې چې يو فکر کړي کاروانه
هلته خوشي مهمل لفظ ديموکراسي ده

او يا وايي:

په جهان کې چې مردوده باداري شوه
روحاني رنگ يې راووته پيري شوه
دپيرۍ او مريدۍ بازار چې سوړ شو
سياسي رنگ يې پيدا کړ ليډري شوه

او يا وايي:

په رڼا کې د لمر خومره لوی حکمت دی
ژوند دپاره ډير ضرور دا حرارت دی
مګر ګوره د اسمان سپيني سپوږمۍ کې
خاوند ايښی د جمال شعري کيفيت دی

او يا وايي:

ښځه حق لري دژوند او کار کولو
لکه نر د لياقت څرګندولو
په دې شرط چې اهليت وښيي کار کې
نه چې ځان ښيي په ځان سينګارولو

www.esalat.org

او يا وايي:

په سر کې فکر د وطن په زړه کې مينه ديار
د زور او ظلم لوی دشمن دازادی طرفدار
په حق ويلو ماتوي بت او طلسم د دار
شاعر دپاره مناسب دی همدغسې شعار

او يا وايي:

ستا دلبر غوندې دلبر په جهان نشته
ستا دعشق په باغ و بڼ کې خزان نشته
غمجن مه اوسه راځه رقيبان نشته
دليلی په دروازه کې دربان نشته
پاڅه بيا يو ځل سيراب دعشق په جام شه
په ساغر دماه و مهر می آشام شه

او يا وايي:

بيا وطن ښکاري تازه نوی بهار دی
بيا په غاړه د هر چا دګلو هار دی
باغ کې ځوړند دي دګلو امېلونه
ته خو ګوره! ورته ښکه ښه ګلزار دی
هر طرف ځانګي ښايسته غونچې د ګلو
د مستی دوره راغلې په بلبلو
ښې نغمې له هرې خوا غوږ ته رسيږي
په رښتيا چې بهار ورړ دی دستايلو
نن هر چا ته خپله سيمه ښه ګلزار دی
دا تاثير خدای نصيب کړی دبهار دی
مرغی باغ کې دي خوشحاله زرکې غرو کې

www.esalat.org

هر طرف ته چي نن ګورې لاله زار دی

او یا وايي:

خوله پرانیزي دګلشن غوټۍ سبا ته
د زړه غوټي بېرته کیږي خپل اشنا ته
ما دخپل فکر محرم په جهان نه موند
نا اشنا فکرو سره راغلم دنیا ته

او یا وايي:

له اسمانه خاڅکي راغله د باران
پرې راشنه شوه سپين او سره او زير ګلان
يو څو ورځې پس يې باد ویوړلې پاڼې
خپل آغاز انجام هيڅ نه شو ور عيان

او یا وايي:

د جنت حورو زړه وړی د زاهد دی
په همدې فکر ولاړ خدای ته عابد دی
دښایسته حورو په لاس جامونه ویني
ځکه تېر له خپله سره مجاهد دی

او یا وايي:

ښکلی توب دی چې هر چا زړه پرې بايللی
چا په يو شان چا په بل شان دی ليدلی
بلبلان وریسې ځي د باغ په لوري
پتنګانو اور ته ځان ورغورځولی

www.esalat.org

او یا وایي:

پتنګ په شمع بلبل مینه په سرو ګلو
عاشقان فخر په دیدار د نازولو کوي
تاپه ملالو اثري سترګو زړه وړی زما
دلبران واړه د زړه ښکار په تش کتلو کوي
د هر چا خوښه چي په مال که په کمال پسي ځي
زه يي عبث بولم چي مینه بي د ښکلیو کوي
هغه پاک زړه چي د خوبانو خاص حرم باله شي
څوک به يي ولي ځای د هر خیال دساتلو کوي
د ښکلیو خیال که له شاعر سره ملګری نه وي
ډیر غولیدلی که هوس دشعر ویلو کوي

او یا وایي:

چا چي ایښی دا شین خال ستا په جبین دی
زما زړه هم دهغه له لاسه شین دی
ستا امیل کي يي سل زړونه دي پېيلي
چا جوړ کړی ستا د غاړي لونګین دی
جوړه شوي يي د لمر له پلوشو نه
ستا دعشق پر حرارت مي دا یقین دی
سور سالو دي سره لمبه ده نه پوهیږم
که زما دزړه په سرو وینو رنګین دی
دجمال پرښتي ته چي جوړولي
ورلیږلی چا سلام چا آفرین دی
معجزه ته د قدرت او دخلقت يي
په رښتیا چي خدای احسن الخالقین دی
خدای دي ساته په امان له بدو سترګو
دا دعا د پرښتو زموږ آمین دی

او یا وایي:

چې تور اوربل په سپین مخ ووینم غزل جوړوم
بل کار مې نشته شهلا سترګو ته کجل جوړوم
بکره معنی ښکلي کومه د هنر په سینګار
دفوق لیلی ته د ښکلاو تاج محل جوړوم
توري تیاري چې ورکي کړم د حقیقت له مخي
له عشقه اور اخلم له ځانه روڼ مشعل جوړوم
چې افسانه شمه په عشق کې زمانو ته یادګار
لکه مجنون ځان نه د عشق ضرب المثل جوړوم

په رښتیا سره که د الفت صاحب اشعارو ته په دقت سره پاملرنه وشي، د ده شعرونه ډیر خواږه، خوندور، ښکلي او جذاب دي. دده زیاتره شعرونه انتقادي، اجتماعي اوملي بڼه لري، او لوی حکمت او لذت په کښي نغښتي دی.
الفت صاحب واقعا دلوړي پوهي او علمیت خاوند شخصیت دی. د ده په شعرونو کي د قلم زور او قوت، د کلام فصاحت او بلاغت له ورایه معلومیږي. د ده شعرونه او نثرونه ساده او روان دي، همدا وجه ده چي د ده شعري کلیات څو ځله چاپ شوي دی او دتولو ادب دوستانو او دشعر د مینه والو په کاله کي لکه د نورو شاعرانو او لیکوالانو دیوانونه موجود دی. اروا ښاد عبدالحی حبیبي چي زموږ د هیوادشاعر، نامتو لیکوال، ځیرنیز پوه، تاریخ پوه او تکړه ژورنالیست دی دالفت صاحب دنظم او نثر په هکله داسي وایي:
(د الفت نثر هم شعر دی او نظم یې هم شعر دی. دی وایي کله کله د هغه نثر تر نظم خوږ وي. خلک وایي چي نظم پیودل دي او یو ناظم مرغلري پیودي، مګر زه وینم چي الفت په نثر کي بلا کوي او کله کله الفاظ هسي سره پیودي چي تر هر رنګه نظم ښه ښکاري.)
د الفت صاحب شعر اوشاعري، او د ده اجتماعي، سیاسي، انتقادي، ادبي، دیني او ملي مضامین او مطالب دپښتو ادب په ډګر کي دقدر او ستاینې وړ دي. الفت صاحب نه یوازی په پښتو ژبي لیکني کړي دي، بلکي په نورو ژبو کي هم لیکني لري. ده په دري- فارسي ژبه هم اشعاراو نثرونه لیکلي دي، خو له بده مرغه دا لیکني اوس محال په لاس کي نشته. دیادوني وړ ګڼم، د ویښ زلمیانودملي غورځنګ په جوړښت کي زموږ د هیواد یو شمیر منورو ځوانانو، پوهانو، سیاسي، اجتماعي، ادبي اوملي شخصیتونو فعاله برخه درلوده، یو له دغو اشخاصو څخه استاد ګل پاچا الفت هم و.

www.esalat.org

الفت صاحب د دغي غورځنګ فعال غړی و، اود (ولس د جریدی) چي د دغي غورځنګ نشراتي ارګان و د امتیاز خاونداود دغي تحریک ویاند هم و.

زموږ یو شمیر لویو شاعرانو، ادیبانواو لیکوالانودالفت صاحب پر شاعرئ او لیکوالئ خپلي څیړني کړي دي، او خپل نظریات او په زړه پوري تحقیقات یي لیکلي دي، چي د دوی دا لیکني د قدر او ستاینـي وړ دي.

لنډه دا چي دالفت صاحب د شخصیت په هکله که هر څومره ولیکل شي بیا هم کم دي. کله چي ما دالفت صاحب شعري کلیات ولوست نو زه هم دي ته وهڅیدم چي د ده د شخصیت په هکله یو څو کرښي ولیکم.

ارواښاد ګل پاچاالفت صاحب په (۱۳۵۶) کال د لیندی د میاشتی په (۲۸) نیټه د زړه دحملي په اثر دعزیز خان په کڅ کلي کي، چي د ژوند په آخرو وختونو کي هلته اوسیدو وفات شو، او د دوی په پلرني هدیره کي خاورو ته وسپارل شو.

ارواح دي ښاده وي او د لوی خدای څخه ده ته د فردوس جنت غواړم.

د دغي مقالي په لیکنه کي د بیلابیلو انترنیتي منابعوو او د الفت صاحب په شعري کلیات استناد شوي دی، خو بیا هم که چیري زما په لیکنه کي څیني نیمګرتیاوی موجود وي د ټولو ګرانو ادیبانو او لوستونکو څخه مخکي له مخکي بخښنه غواړم.

په ډیره ادبي مینه:

انجنیر عبدالقادرمسعود

www.maqalat.org